

BOLALARDA YO‘TAL BILAN O‘TKIR RESPIRATOR KASALLIKLARNI DAVOLASHDA KOMBINATSIYALASHGAN PREPARATNING SAMARADORLIGINI BAHOLASH

<https://doi.org/10.5281/zenodo.19006194>

G‘aniyev A.G‘

Arifxo‘jayev A.T

Andijon davlat tibbiyot instituti

Andijon shahri, O‘zbekiston

Annotatsiya. *V state provedeno sravnitelnoye issledovaniye klinicheskoy effektivnosti preparatov Bronxipret i Ambroksol pri lechenii kaxlya u detey s ostrimi respiratornimi infeksiyami (ORI). Preparatlarning samaradorligi taqqoslanadigan darajada ekanligi aniqlandi. Yo‘talga qarshi kombinatsiyalangan preparatning yaxshi xavfsizlik profili va uning O‘RIn davolash uchun boshqa dori vositalari bilan mos kelishi qayd etilgan.*

Tayanch iboralar: *bolalar, o‘tkir respirator infeksiyalar, davolash, bronxipret.*

ОЦЕНКА ЭФФЕКТИВНОСТИ КОМБИНИРОВАННОГО ПРЕПАРАТА ПРИ ЛЕЧЕНИИ ОСТРЫХ РЕСПИРАТОРНЫХ ЗАБОЛЕВАНИЙ С КАШЛЕМ У ДЕТЕЙ

Ганиев А.Г

Арифходжаев А.Т.

Андижанский государственный медицинский институт

г. Андижан, Узбекистан

Аннотация: *В статье проведено сравнительное исследование клинической эффективности препаратов Бронхипрет и Амброксол в лечении кашля у детей с острыми респираторными инфекциями (ОРИ). Было установлено, что эффективность препаратов сопоставима. Отмечен хороший профиль безопасности комбинированного препарата и его совместимость с другими препаратами для лечения ОРИ.*

Ключевые слова: *дети, острые респираторные инфекции, лечение, бронхипрет.*

ASSESSMENT OF THE EFFECTIVENESS OF THE COMBINED DRUG IN THE TREATMENT OF ACUTE RESPIRATORY DISEASES WITH COUGH IN CHILDREN.

G'aniyev, A.G., Arifxo'jayev, A.T.

Andijan State Medical Institute

Andijan city, Uzbekistan

Abstract. *The article conducted a comparative study of the clinical effectiveness of the drugs Bronchipret and Ambroksol in the treatment of cough in children with acute respiratory infections (ARI). It was established that the effectiveness of the drugs is comparable. A good safety profile of the combined drug and its compatibility with other preparations for the treatment of ARI has been noted.*

Keywords: *children, acute respiratory infections, treatment, bronchypret.*

Yo'tal - pastki nafas yo'llari o'tkir kasalliklarining tez-tez uchraydigan alomati. Fiziologik nuqtai nazardan, yo'tal organizmning himoya reaksiyasi bo'lib, nafas yo'llari o'tkazuvchanligini tiklashga yordam beradi [1]. Ammo o'tkir respirator infeksiyalarda (O'RI) u patologik xarakterga ega bo'ladi. Bu bronxial sekretning ortiqcha hosil bo'lishi va yopishqoqligining oshishi tufayli mukotsiliar transport mexanizmining buzilishi bilan izohlanadi. Shu bilan birga mayda bronxlarning peristaltik harakatlari va yirik bronxlar hamda traxeya kiprikli epiteliysining "yaltirashi" bronxial daraxtning zarur drenajini ta'minlay olmaydi [2-4]. Yo'talning xarakteri va uning intensivligi etiologik omilga, respirator kasallikning davriga va organizmning individual xususiyatlariga bog'liq.

Respirator kasallikning boshlanishida yo'tal odatda quruq, unumsiz yoki kam unumli bo'lib,

balg'amning samarali ajralishiga olib kelmaydi va azobli va yopishqoq xususiyatga ega. U nafas yo'llarida to'plangan sekretiyaning evakuatsiyasiga olib kelmaydi va nafas yo'llari shilliq qavatining retseptorlarini qo'zg'atuvchi ta'sirdan ozod qilmaydi, shuning uchun nafas yo'llarining to'liq tozalanishi sodir bo'lmaydi, bu esa kasallikning kechishini sezilarli darajada og'irlashtiradi [3-7]. Terapiyaning asosiy vazifasi quruq unumsiz yo'talni nam, unumli yo'talga aylantirishdir.

Yo'talni davolashda qo'llaniladigan zamonaviy dori vositalari orasida patologik jarayonning bir nechta bo'g'inlariga bir vaqtning o'zida ta'sir ko'rsatadigan kombinatsiyalangan dori vositalariga ustunlik beriladi. Shunday preparatlardan biri bronxipret (Bionorica SE. Germaniya). Bronxipret - timyan va pechak barglari ekstraktlari asosida tayyorlangan yo'talga qarshi kombinirlangan fitopreparat bo'lib,

balg'am ko'chiruvchi, yallig'lanishga qarshi va bronxospazmolitik ta'sir ko'rsatadi. Tarkibi chiqarilish shakliga (qiyom, tomchi yoki tabletka) qarab farqlanadi, asosiy komponentlar - dorivor o'simliklarning suyuq yoki quruq ekstraktleri. Timyan (chabres) ekstraktlarining boshqa o'simliklar bilan kombinatsiyalari asosan nafas olish yo'llari kasalliklarini davolash va immunitetni mustahkamlash uchun ishlatiladigan samarali tabiiy vositalardir. Ular kuchli balg'am ko'chiruvchi, bronxolitik va yallig'lanishga qarshi xususiyatlarga ega [8].

Bolalarda O'RIni davolashda yangi kombinatsiyalangan yo'talga qarshi dori vositasining klinik samaradorligi, chidamliligi va xavfsizligini baholash uchun ochiq nazorat tadqiqoti o'tkazildi. Bundan tashqari, o'simlik siropining samaradorligi sintetik mukolitik ambroksol bilan qiyosiy baholandi. Davolashning klinik samaradorligi kunduzgi va tungi yo'tal intensivligi dinamikasini tahlil qilish, yo'tal davrining mahsuldorligi va davomiyligi, obyektiv klinik holatning o'zgarishi, bemorning davolash samaradorligini subyektiv baholash asosida baholandi.

Tadqiqotga pastki nafas yo'llari kasalliklari (o'tkir traxeit, o'tkir bronxit, o'tkir traxeobronxit yoki o'tkir pnevmoniya) mavjud bo'lgan 6 yoshdan 18 yoshgacha bo'lgan bolalar kiritilgan. Og'ir hamroh kasalliklar (bronxial astma, qandli diabet, oshqozon va o'n ikki barmoqli ichak yara kasalligi, sil, buyrak va/yoki jigar yetishmovchiligi, har

qanday bosqichdagi onkologik kasalliklar, OIV), ota-onalar yoki bemorning o'zi dasturda ishtirok etishdan bosh tortishi, shuningdek, allergik reaksiyalar va kombinatsiyalangan yo'talga qarshi dori tarkibiga kiruvchi komponentlarni individual ko'tara olmaslik mavjudligi istisno mezonlari bo'lib xizmat qildi. Asosiy klinik simptomlar va sindromlarni hisobga olish statsionar sharoitida 10 kunlik kuzatuv davomida amalga oshirildi: tana harorati, bemorning umumiy holati, yo'talning chastotasi, og'riqliligi va tabiati, balg'amning yopishqoqligi, auskultatsiya ma'lumotlari, sog'ayish muddatlari aniqlandi.

Yo'talning og'riqliligi va auskultativ manzara (yo'tal bilan va yo'talsiz) "ha" yoki "yo'q" javoblari shaklida baholandi. Umumiy holatni baholash, xarakteri, kunduzi va kechasi yo'tal chastotasi uch bosqichli shkala bo'yicha aniqlandi: yaxshilanishsiz, yaxshilanish va sog'ayish. Bemorlar va olingan klinik va farmakologik ta'sirlar to'g'risidagi barcha ma'lumotlar individual ro'yxatga olish kartalariga kiritilgan.

Tadqiqotga jami 60 nafar bola kiritilgan bo'lib, ulardan asosiy guruhdagi 40 nafar bemor nafas yo'llari kasalliklarini kompleks davolashda Bronxipret preparatini, taqqoslash guruhidagi 20 nafar bemor esa Ambroksol preparatini qabul qilgan. Tadqiqotga kiritilgan 17 (28%) nafar bemorning anamnezida atopik dermatit va allergik rinit bo'lgan. Surunkali infeksiya

o'choqlari (tonzillit, adenoid vegetatsiyalar) 13 nafar (22%) bolada, 21 nafar (35%) bolada yaqqol limfadenopatiya kuzatildi. 9 (12%) bemorda yengil darajadagi kamqonlik, 3 (5%) bemorda ichakning funksional buzilishlari aniqlandi.

Kardiopatiya, kardialgiya, vegetativ-qon tomir distoniyasi 16 nafar (27%) bemorda, siydik ajratish tizimi kasalliklari 7 nafar (12%) bemorda anamnezda qayd etilgan. Asosiy kasallikni hisobga olgan holda bemorlarning taqsimlanishi 2-jadvalda keltirilgan.

1-Jadval.

Nazorat guruhlaridagi bolalarni nozologik shakllar bo'yicha taqsimlash

Kasallik shakli	Bronxipret (n=40)	Ambroksol (n=20)
O'tkir faringit	9 (24)	6(26)
O'tkir faringotraxeit	11 (26)	4 (24)
O'tkir oddiy bronxit	16 (36.5)	9 (42)
O'tkir zotiljam	6 (12.5)	3 (8)

Taqqoslangan guruhlardagi bemorlar respirator kasallikning rivojlanish muddatlari, og'irlik darajasi va klinik ko'rinishlari bo'yicha taqqoslandi. Ikkala guruhdagi bemorlarda klinik ko'rinishlarni tahlil qilganda, tana haroratining 38°C dan ko'tarilishi bilan o'tkir boshlanishi, intoksikatsiya belgilari, burun-halqumda kataral belgilar va respirator sindromning rivojlanishi qayd etildi. Barcha bolalarga kasallikning og'irlik darajasiga mos ravishda kompleks davolash o'tkazildi (ko'p miqdorda ichimlik, antipiretiklar, virusga qarshi vositalar, ko'rsatmalarga ko'ra antibiotiklar). Birinchi guruh bemorlari o'rganilayotgan preparatni quyidagi dozalarda qabul qilishdi: 1 yoshdan 2 yoshgacha bo'lgan bolalar: 2,2 ml dan, 2 yoshdan 6 yoshgacha: 3,2 ml dan, 6

yoshdan 12 yoshgacha: 4,3 ml dan va o'smirlar va kattalar: 5,4 ml dan.

Ikkinchi guruh bemorlari kuniga 3 mahal ovqatlanish paytida ko'rsatmalarga muvofiq yoshga bog'liq dozada ambroksol qabul qilishdi. Tadqiqotning barcha ishtirokchilarida kasallikning dastlabki kunlarida klinik ko'rinishda quruq yopishqoq yo'tal kuzatildi. Kuzatuv guruhidagi bolalarda O'Rining kompleks terapiyasi yo'tal xarakterining o'zgarishida tez ijobiy dinamikaga yordam berdi. Asosiy guruhdagi 33 (83%) bemorda terapiya boshlanganidan 3-kuni yo'tal samarali bo'ldi, bu balg'amning reologik xususiyatlarining yaxshilanishini ko'rsatdi. Quruq yo'tal davrining davomiyligi asosiy guruhda $2,6 \pm 0,6$ kunni, taqqoslash guruhida - $3,3 \pm$

0,9 kunni tashkil etdi. Asosiy guruhdagi bolalarda tungi yoʻtalning tezda yoʻqolishi kuzatildi, bu bolaning ahvoliga ijobiy taʼsir koʻrsatdi. Birinchi kunning oʻzidayoq 14 (35%) bemorda tunda yoʻtalning susayishi kuzatildi, yoʻtal davomiyligi oʻrtacha $3,7 \pm 0,6$ kunni tashkil etdi.

Taqqoslash guruhida tungi yoʻtal davomiyligi $4,2 \pm 0,4$ kunga teng boʻldi. Taqqoslangan

guruhlardagi bolalarda tez-tez produktiv yoʻtal davrining davomiyligi sezilarli darajada farq qilmadi va mos ravishda $2,6 \pm 0,6$ va $2,7 \pm 0,4$ kunga teng boʻldi.

Mahsuldor kunduzgi yoʻtal intensivligining pasayishi ham statistik jihatdan ahamiyatli farqlarga ega boʻlmadi. Kuzatuv guruhlarida klinik simptomlarning davomiyligi 2-jadvalda keltirilgan.

2-Jadval.

Kuzatuv guruhlaridagi bemorlarda klinik simptomlarning davomiyligi

Klinik koʻrinishi	Bronxipret (n=40)	Ambroksol (n=20)
Tungi yoʻtal davri	$3,6 \pm 0,5$	$4,1 \pm 0,3$
Quruq yoʻtal davri	$2,5 \pm 0,5$	$3,4 \pm 0,8$
Kunduzgi tez-tez produktiv yoʻtal davri	$2,5 \pm 0,5$	$2,6 \pm 0,3$
Kunduzgi kamdan kam produktiv yoʻtal davri	$3,3 \pm 1,2$	$3,8 \pm 0,8$
Respirator sindromni bartaraf etish	$8,4 \pm 0,5$	$9,3 \pm 0,3$

Davolashda bemorlarda nojoʻya taʼsirlar va nojoʻya taʼsirlar kuzatilmadi, shu jumladan - anamnezida atopik kasalliklar boʻlganda.

XULOSA

Tadqiqot natijalari Bronxipret preparatining terapevtik samaradorligi va yaxshi qabul qilinishidan dalolat beradi. U nafas yoʻllari kasalliklari alomatlarini

tezroq bartaraf etishga yordam beradi va bolalarning ahvolini yengillashtiradi. Tungi quruq yopishqoq yoʻtalning davomiyligi va intensivligining sezilarli darajada pasayishi kuzatiladi, bu esa bemorlarning ahvolini yaxshilashga olib keladi. Preparatni statsionarda ham, uy sharoitida ham qoʻllash mumkin.

ADABIYOTLAR:

1. Volkov I. K. Mesto mukoliticheskoy terapii v lechenii xronicheskix zabolevaniy legkix u detey // Consilium medicum. - 2005; 1: 33-36.
2. Korovina N. A., Zaplatnikov A. L. Pediatr vrach amaliyotida yoʻtalga qarshi va balgʻam koʻchiruvchi dori vositalari. - M., 2002. - S. 17-19.
3. Ratsionalnaya farmakoterapiya zabolevaniy organov dyxaniya: Rukovodstvo dlya praktikuyushix vrachey / pod red. A. G. Chuchalina. - M.: Littera, 2005. - S. 89.

4. Samsigina G. A., Zayseva O. V. Bronxiti u detey. Otxarali va mukolitik terapiya: Shifokorlar uchun qo'llanma. - M., 1999. - 36 b.
5. Tatochenko V. K. Prakticheskaya pulmonologiya detskogo vozrasta. - M., 2001. - S. 12-36.
- Bellanti J. A. Recurrent respiratory tract infections in pediatric patients // Drags. - 1997; 54 (Suppl 1): 1-4.
7. Mansfeld H. J., Hohre H., Repges R. Erlernen sympatomimetics effektes folium hederæ helices // MMW. - 1998; 140 (3): 26-30.
8. Dori vositalarining davlat reestri. - M.: MZ i SR RF, 2007 (internet-versiya: www.drugreg.ru).